

Brüssel, 22.1.2014
COM(2014) 25 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE NING
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE**

Tööstustoodete siseturu tulevik

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2014) 23 final}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE

Tööstustoodete siseturu tulevik

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

2012. aastal möödus Euroopa Liidus (EL) 20 aastat ühtse turu loomisest, mis tagab kaupade, teenuste, inimeste ja kapitali vaba liikumise liidus. Käesoleva teatise eesmärk on anda mõned soovitusel tööstustoodete siseturu reguleerimiseks ja esitada laiem tulevikunägemus järgmiseks aastakümneks. Teatis edastatakse Euroopa Ülemkogule, nagu sooviti 14. ja 15. märtsil 2013 toimunud Ülemkogu kohtumisel.

Tööstustoodete siseturu toimimise tõhustamist on nimetatud prioriteediks 2012. aasta oktoobris avaldatud uuendatud tervikliku tööstuspoliitika teatises¹. 2012. aasta teatises tehti ettepanek ELi taasindustrialiseerimiseks, tuginedes nelja samba strateegiale, millest üks on turgudele juurdepääsu parandamine.

Seepärast vaatas Euroopa Komisjon läbi ELi õiguse tööstustoodete valdkonnas, et hinnata õigusliku raamistiku üldist sidusust ja eesmärgipärasust ning koondada andmeid reguleerimise kumulatiivse mõju kohta tööstussektori seisukohast lähtudes. Samal ajal korraldas komisjon avaliku konsultatsiooni sidusrühmadega. Käesolev teatis põhineb hindamise ja avaliku konsultatsiooni tulemustel ning selles analüüsitakse tööstustoodete siseturu regulatiivset keskkonda. Hindamise, avaliku konsultatsiooni ja paari juhtuuringu tulemused on põhjalikult lahti kirjutatud käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

Toodete siseturg on olnud ELi majandusintegratsiooni eesliinil. Regulatiivsed tõkked liidu piires on kõrvaldatud direktiiviga 98/34/EÜ² või vastastikuse tunnustamise põhimõttega ja liidu ühtlustamisõigusaktidega. Ühtlustamisaktidel on kaks eesmärki: esiteks tagada, et Euroopa turule toodud tooted vastaksid rangetele inimeste tervise-, ohutus- ja keskkonnakaitse nõuetele, ning teiseks tagada kaupade vaba liikumine, asendades riikide eeskirjad ühtse harmoneeritud tingimustekogumiga, mis kehtib toodete siseturule toomisel.

Käesolevas teatises käsitletakse tööstustooteid, st toiduks mittekasutatavaid tooteid, mida toodetakse tööstuslikult³. See hõlmab suurt hulka tooteid, nagu näiteks erinevad masinad, raadioseadmed, elektri- ja elektroonikaseadmed, mänguasjad ja palju muud. ELi õigustik tööstustoodete valdkonnas on järk-järgult kasvanud ja praeguseks

¹ COM(2012) 582 final, „Tugevam Euroopa tööstus majanduse kasvuks ja taastumiseks. Tööstuspoliitika ajakohastatud teatis.”

² Direktiiviga 98/34/EÜ kehtestatud korra kohaselt on liikmesriikidel kohustus teavitada komisjoni ja teisi liikmesriike kõigist tootidest ja varsti ka infoühiskonna teenuseid puudutavatest tehniliste eeskirjade eelnõudest, enne kui need liikmesriigi õiguse kohaselt vastu võetakse.

³ Mõistet „tööstustoodet” ei tuleks käsitada vastandina „tarbijale mõeldud tootele”. „Tööstustoodet” on defineeritud tootmisprotsessist lähtudes, „tarbijale mõeldud toode” aga lõppkasutusest lähtudes. Paljud tööstustooted on seega ka tarbekauba, kuigi mitte kõik (mõned tööstustooted on mõeldud ainult professionaalsele kasutajale).

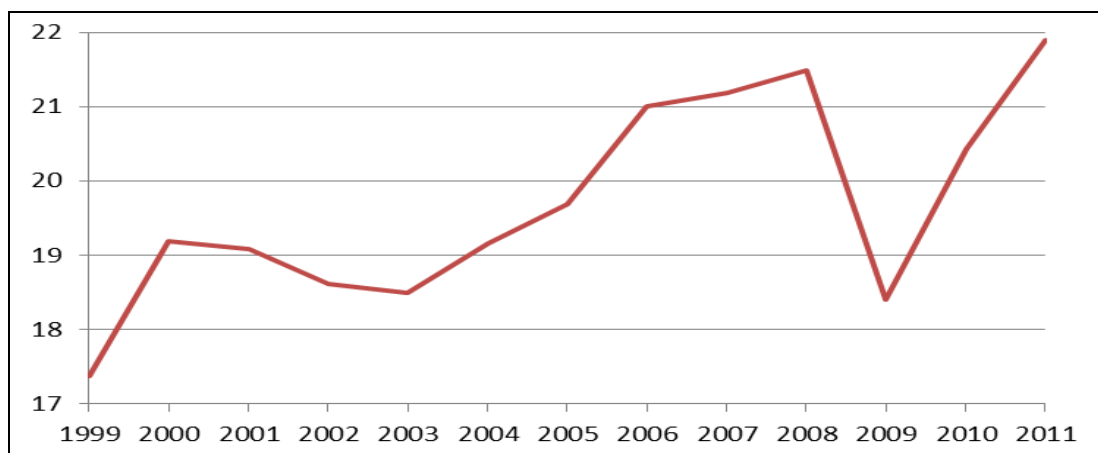
koosneb see rohkem kui 30 direktiivist ja määrusest⁴, nii sellistest, mis käsitlevad konkreetseid tooteid (nt surveseadmed, gaasiseadmed), kui ka sellistest, mida kohaldatakse horisontaalselt paljude erinevate tooterühmade suhtes, näiteks REACH-määrus (kemikaalid) ja ökodisaini raamdirektiiv.

Käesolevas teatises ei käsitleta liidu ühtlustamisõigusakte, mida on viimasel ajal põhjalikult muudetud, eelkõige meditsiiniseadmete, kosmeetikatoodete ja ehitustoodete suhtes kohaldatavaid õigusakte ning õigusakte, milles on käsitletud tarbijatele mõeldud toodete ohutust ja turujärelevalvet. Kemikaalid ja mootorsõidukid jäävad samuti analüüsist välja, kuna liidu õigusakte nendes valdkondades on hiljuti hinnatud või on nende suhtes läbi viidud õiguslik kvaliteedikontroll. Ka ravimid on nende eripära tõttu kõrvale jäetud.

2. MIS KASU ON TÖÖSTUSTOODETE SISETURUST?

Ühtse turu loomisest saadik 1993. aastal on ELi-sisene kauplemine suhtena SKP-sse kasvanud umbes 5 protsendipunkti võrra. 1999. aastal moodustas ELi-sisene kaubandus ELi SKP-st umbes 17 % ja 2011. aastal ligi 22 %. Lisaks moodustab ELi-sisene kaubandus enamikus liikmesriikides SKP-st väga suure osa.

Graafik 1. ELi-sisese kaubavahetuse areng osana ELi SKP-st aastatel 1999–2011 (ekspordi ja impordi keskmine). Allikas: Eurostat

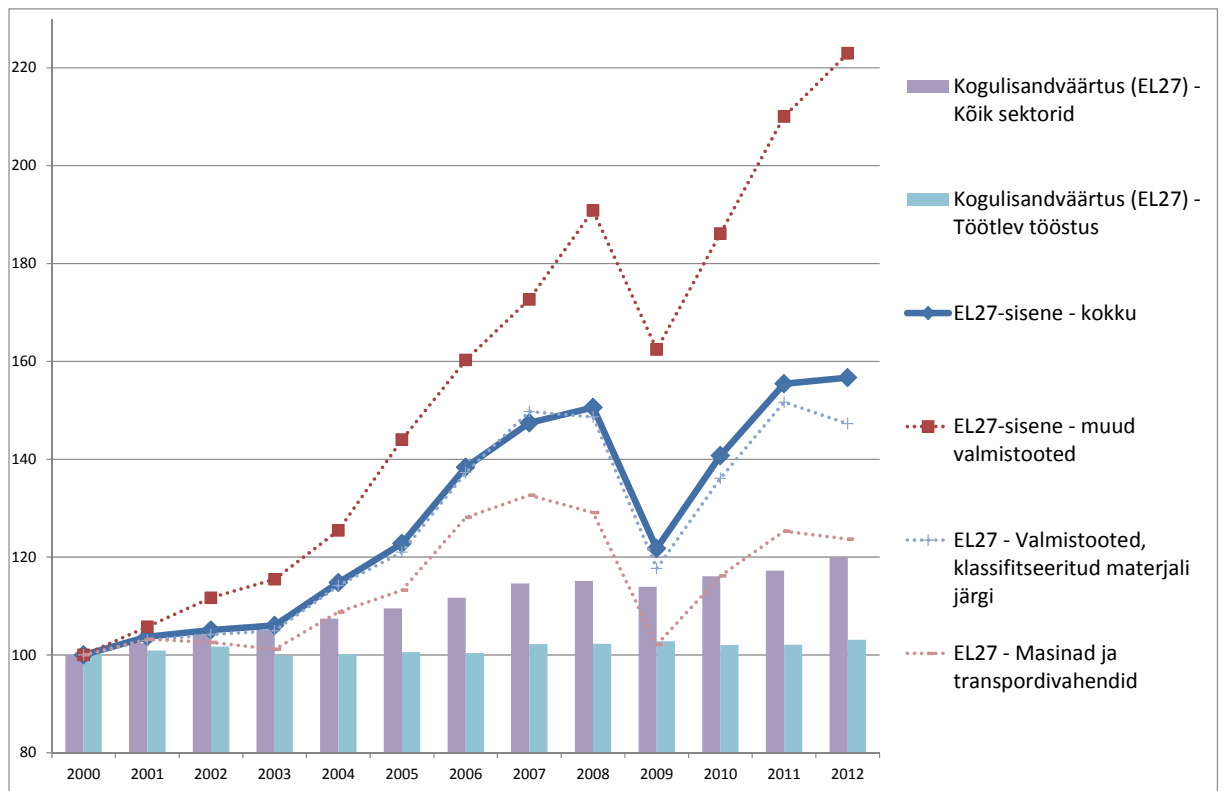

ELi-sisese kaubavahetuse kasv standardse väliskaubanduse klassifikaatori (SITC) kolmes suures tööstustoodete kategoorias (masinad ja transpordivahendid; valmistooted, klassifitseeritud materjali järgi; muud valmistooted) on aastatel 2000–2012 ületanud ELi tootmis sektori kogulisandväärtuse kasvu (vt järgmine graafik).

Graafik 2. ELi-sisese kaubavahetuse areng (eksport, 2000=100) valitud tootmis sektorites tootmis sektori kogulisandväärtuse suhtes. Allikas: Eurostat

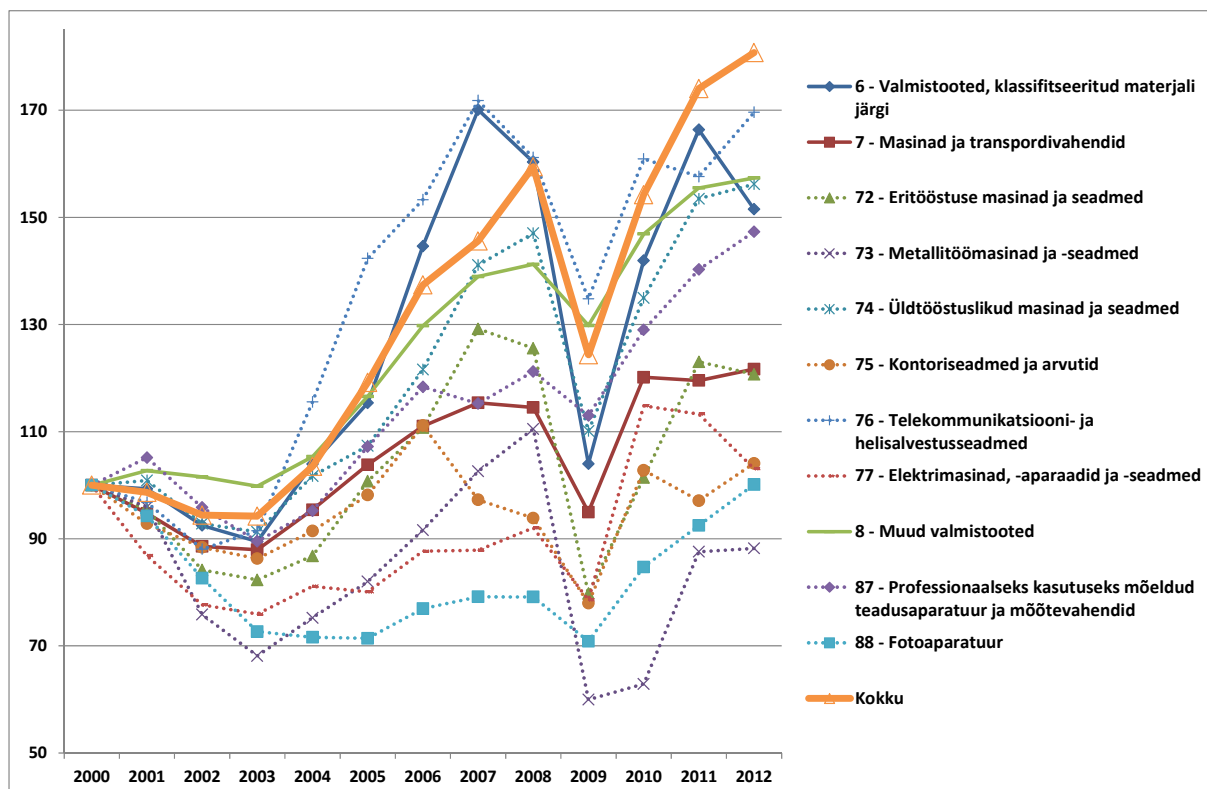
⁴

Informatiivse loetelu liidu ühtlustamisõigusaktidest leiab siit: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/internal-market-for-products/new-legislative-framework/index_en.htm#h2-2

Kuigi nende sektorite vahel, mille suhtes on kehtestatud tööstustooted käsitlevad liidu ühtlustamisõigusaktid, esineb märkimisväärsed erinevusi, on ELi-sisene kaubavahetus enamikus sektorites kasvanud, eriti aastatel 2003–2008. Kolmes sektoris (kontoriseadmed ja arvutid, metallitöömasinad ja -seadmed ning fotoaparatuur) on ELi-sisene kaubavahetus pärast 1999. aastat kahanenud, kuid selle põhjuseks võib ilmselt suures osas lugeda majandus- ja finantskriisi algust 2008. aastal, aga ka teisi tegureid, mis on seotud näiteks nutitelefonide ja tahvelarvutite laiemal levikuga.

Graafik 3. ELi-sisese kaubavahetuse areng valitud tootmissectorites (impordi väärtus; 1999=100). Allikas: Eurostat
Allikas: Eurostat

Parem juurdepääs siseturule ja globaalsetele turgudele on viinud mastaabisäästu ja mitmekülgussäästuni ning selle kaudu suurendanud ettevõtete konkurentsivõimet ja kulutõhusust õigusnormide ja toodete lähendamisega Euroopas ja teataval määral ka kogu maailmas. Enne ühtse turu loomist kehtestas iga ELi liikmesriik ettevõtjatele nõudeid toodete ohutuse, tervise- ja tarbijakaitse huvides. See tähendas, et toodetega kauplemist takistasid tõsised regulatiivsed tõkked, sest erinevad normid ja nõuded viisid selleni, et ettevõtjad pidid igat liikmesriiki käsitama eraldi turuna ja pakkuma seal erinevaid tooteid.

Ettevõtjad, kes selles keskkonnas piiriülese kaubandusega tegelesid, kandsid õigusnormide nõuete täitmiseks suuri kulusid. Liidu vertikaalsete ja horisontaalsete ühtlustamisõigusaktide vastuvõtmine üksteise järel aitas seega otseselt lahendada Euroopa tööstussektori probleeme.

Osadel juhtudel ei olnud liikmesriigid oma norme kehtestanud enne ELi õigusaktide vastuvõtmist, millega täideti õiguslikud lüngad ja mis võimaldas ettevõtjatel oma tooteid suuremal turul müüa, tagades samal ajal tooteohutuse ja tervisekaitse kõrge taseme. Näiteks ei reguleerinud paljude liikmesriikide õiguskorrad piisavalt mehaaniliste ja elektrimasinate ohutust ja kasutust kuni masinadirektiivi⁵ vastuvõtmiseni 1989. aastal, hoolimata sellest, et selliste masinatega töötamine võib töötajate jaoks väga ohtlik olla. Nendes sektorites olid ELi õigusaktid siseriiklike normide väljakujunemisest enamalt jaolt ees, millega õnnestus vältida erinevate siseriiklike režiimide teket, mis oleks viinud turu killustatuseni, takistanud toodete vaba liikumist ja toonud kaasa õigusnormide nõuete täitmisega seotud suuremad halduskulud.

Tooteid käsitlevate õigusaktide ühtlustamine siseturu reguleerimise kaudu on aidanud suurendada tööstuse konkurentsivõimet, kuna õigusaktide lähendamine ELi tasandil, mida on toetanud vabatahtlikult kohaldatavad tehnilised standardid, on

⁵ ELT L 157/24, 9.6.2006.

aidanud pääseda uutele turgudele siseturu raames ning tagada ausamat konkurentsi ja võrdseid võimalusi ettevõtjate hulgas. Liidu ühtlustamisaktid parandavad konkurentsivõimet ka muul moel, nt mõjutades õigusnormide ja toodete lähendamist globaalsel areenil, uuenduste ning teadus- ja arendustegevuse tulemuste kiirema kasutuselevõtuga (rakendades tehnoloogianeutraalset lähenemisviisi) ning toetades tööstuse konsolideerumist, mis aitaks saavutada veelgi suuremat mastaabisäästu, nii et tööstusettevõtted suudavad tegutseda kogu siseturul ja kaugemalgi.

3. LIIDU ÕIGUSE ARENG TÖÖSTUSTOODETE VALDKONNAS

3.1. EL reguleerib ainult olemuslikke aspekte...

Alates 1985. aastast on liidus kohaldatud tooteid käsitlevate ühtlustamisaktide suhtes ühtset põhimõtet: liidu seadusandja kehtestab „olulised” tervisekaitse-, ohutus- ja muude avalike huvidega seotud nõuded, mida ettevõtjad peavad tooteid liidu turul müües täitma. Aluspõhimõte on see, et ettevõtjad peavad tõendama, et nad on täitnud liidu ühtlustamisaktides sätestatud olulised nõuded, milleks ettevõtjad võivad kasutada Euroopa standardimisorganisatsioonide välja töötatud harmoneeritud standardeid. Siis võivad nad oma tooteid müüa kõikjal siseturul.

See nn uus lähenemisviis toodete reguleerimisele on oluliselt vähendanud lahknevusi liikmesriikide tooteid käsitlevates tehnilistes normides ja aidanud luua ühtlustatud tööstustoodetele ühtse, piirideta turu. Tööstusettevõtjate jaoks on turule pääsemisel vähem tõkkeid ja neil on lihtsam tegutseda üleeuroopalistel turgudel. Tööstustoodete siseturust saame tänu ELi-sisese kaubavahetuse suurenemisele nii majanduslikku kui ka tööhõivealast kasu. Seetõttu peetakse seda üheks ELi olulisimaks saavutuseks.

3.2. ... koos inimeste, ettevõtete ja liikmesriikidega ning nende jaoks...

Euroopa tööstustoodete reguleerivad normid on välja töötatud, võttes hindamatu abivahendina arvesse mitme olulise osalejate rühma seisukohti.

- **Tootjad ja muud ettevõtjad** tarneahelas peavad võtma meetmed, et nende tooted vastaksid õigusnormide nõuetele. Tootjad peavad läbi viima mitmesuguseid vastavushindamismenetlusi, aga samas saavad nad – peamiselt ettevõtjate ühenduste kaudu – osaleda tehniliste standardite väljatöötamises ja jälgida õigusaktide rakendamist. **Muud olulised sidusrühmad**, nt tarbija- ja keskkonnakaitseorganisatsioonid ning ametiühingud, osalevad samuti aktiivselt selles protsessis.
- **Liikmesriigid** vastutavad hulga mehhanismide ja struktuuride eest, mis toetavad liidu ühtlustamisaktide rakendamist. Liikmesriigid vastutavad siseriiklike rakendusnormide väljatöötamise ja pädevate vastavushindamisasutuste (nn teavitatud asutuste) määramise eest, otsustavad akrediteerimissüsteemide loomise üle ja teostavad teavitatud asutuste üle järelevalvet. Lisaks toetavad ja nõustavad nad ettevõtjaid, et tagada õigusnormide tõhus rakendamine, turujärelevalve ja õigusnormide nõuete täitmine.
- ELi tasandil on komisjonil tähtis roll liidu tööstustoodete reguleerivate ühtlustamisõigusaktide rakendamise jälgimisel ja hindamisel, õigusnormide võimaliku muutmise mõju hindamisel ja ELi õiguse rikkujate vastutusele võtmisel. Komisjoni ülesanne on ka taotleda, et ELi standardiorganisatsioonid töötaksid õigusaktide toetuseks välja tehnilisi standardeid vastavalt liidu iga-

aastases standardimise tööprogrammis kindlaksmääratud prioriteetidele⁶. Tehnoloogia- ja tootestandardite koostamist on toetatud mitmest Euroopa teadusuuringute raamprogrammist ja see jätkub programmiga „Horisont 2020”.

3.3. ...kuid julgeb vajadusel teha ka põhjalikke reforme

Liidu tööstustooteid käsitlevates õigusaktides on sätestatud ettevõtete jaoks peamised nõuded. Näiteks CE-märgis, mis näitab, et toode vastab selle suhtes ELi õigusaktide kohaselt kohaldatavatele nõuetele, ja tootele CE-märgise panemise kord, sh kohustus esitada vastavusdeklaratsioon.

Kuigi ettevõtjatele esitatavad haldusnõuded on põhimõtteliselt selged (CE-märgis, vastavusdeklaratsioon, tootja kinnitus või kolmanda poole vastavushindamine vastavalt sellele, millise direktiivi või määrusega ning kui suure ohutus- või muu riskiga on tegemist), on ELi õigusaktide kohaldamisel praktikas tekkinud kõrvalekalded ja erinevused. Osaliselt on selle põhjuseks asjaolu, et õigusaktide kogumaht on suurenenud, aga ka asjaolu, et üksikud õigusaktid on iseseisvalt edasi arenenud. Näiteks olid eri direktiivides vastavusdeklaratsioonide kohta sätestatud erinevad nõuded nii selles osas, milliseid andmeid tuli esitada, kui ka selle kohta, kas vastavusdeklaratsioon pidi asuma koos tootega või võis see olla kasutusjuhendis.

Oli selge, et tööstustoodete valdkonnas tuleb kiiresti ühtlustada nii ettevõtjatele kui ka liikmesriikide ametiasutustele esitatavad nõuded. 2009. aastast saadik on liidu õigust tööstustoodete valdkonnas põhjalikult reformitud, et kõrvaldada ebavajalikud erinevused erinevates liidu ühtlustamisaktides ja vähendada ettevõtjate halduskoormust.

- Aastatel 2009–2013 esitati ja/või võeti vastu **üle viieteistkümne ettepaneku vaadata läbi direktiivid**, mis käsitlesid suurt hulka tööstustooteid mänguasjadest kuni köistedeni.⁷ Suurem osa neist uutest direktiividest ja määrustest tuleb üle võtta või neid kohaldama hakata hiljemalt 2015. aastal.
- **Ehitustoodete määrus**⁸ võeti vastu 2011. aastal ja seda hakati kohaldama 2013. aastal.
- **Standardimismäärus**⁹ võeti vastu 2012. aastal ja seda hakati kohaldama 2013. aastal.
- Lisaks on esitatud kaks horisontaalset seadusandlikku ettepanekut (**turujärelevalve määrus ja tarbijatele mõeldud toodete ohutuse määrus**), mille Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad eeldatavasti vastu 2014. aastal.
- Esialgne analüüs on näidanud, et huvirühmad tunduvad olevat rahul liidu kehtivate normidega **masinate ja mänguasjade** valdkonnas. Komisjon algatab 2015. aastal siiski masinadirektiivi hindamise ning kontrollib liikmesriikidelt ja huvitatud osapooltelt 2014. aastal saadud arvamuste põhjal, kas mänguasjade ohutuse norme tuleks tõhusamaks muuta.

⁶ COM(2013) 561 (final).

⁷ Direktiiv 2013/29/EL pürotehniliste toodete kohta on juba vastu võetud ja ELi seadusandja on saavutanud kokkuleppe ka väikelaevade direktiivi osas. Raadioseadmeid, elektromagnetilist ühilduvust, madalpingetooteid, lifte, plahvatusohtlikus keskkonnas kasutatavaid seadmeid (ATEX), tsiviilotstarbelisi lõhkematerjale, mõõtevahendeid, mitteautomaatseid mõõtevahendeid, lihtsaid surveanumaid, surveseadmeid, isikukaitsevahendeid, köisteid ja gaasiseadmeid käsitlevad ettepanekud on veel töös.

⁸ ELT L 88, 4.4.2011, lk 5.

⁹ ELT L 316, 14.11.2012, lk 12.

- **Vastastikuse tunnustamise** põhimõte on üks siseturu alustalasid ja tööstustoodete valdkonnas on see reguleeritud vastastikuse tunnustamise määruses¹⁰. Kooskõlas nõukogu 2013. aasta detsembri järeldustega¹¹ algatab komisjon vastastikuse tunnustamise põhimõtte toimimise hindamise ja esitab selle kohta nõukogule aruande 2015. aastal.

4. LIIDU ÕIGUSAKTIDE LÄBIVAATAMINE TÖÖSTUSTOODETE VALDKONNAS

Tööstustooteid reguleerivate liidu õigusaktide praktilisele toimimisele anti põhjalik ja sõltumatu hinnang, mille koostamiseks analüüsiti õigusaktide mõju ettevõtjatele, liikmesriikide ametiasutustele ja muudele sidusrühmadele. Üldine järeldus on see, et siseturu õigusaktid aitavad saavutada ELi neid eesmärke, mis on seotud vajadusega võtta tehnilise ühtlustamise meetmeid, et tagada tervisekaitse, toodete ohutuse ning tarbija- ja keskkonnakaitse kõrge tase. Siseturu õigusraamistikule on sisse ehitatud ka võimalus seda kohandada vastavalt muutuva keskkonna vajadustele.

Tööstustoodete sektori õigusaktide hinnang ja avalik konsultatsioon tõid välja hulga probleeme ja kitsaskohti, mille lahendamiseks tehti mõned soovitusel. Need soovitusel, mis kajastavad nii sidusrühmade kui ka õigusaktide sõltumatus hinnangus väljatoodud seisukohti, on järgmised:

4.1. Liidu õiguse struktuuri parandamine ühtlustamise valdkonnas

- (1) Liidu ühtlustamisnormid tuleks sätestada pigem **määrustes, mitte direktiivides**. See aitaks vältida olukorda, kus siseriiklikud õigusaktid jõustuvad liidu eri osades eri ajal, ning vähendaks ohtu, et liidu õigusakte hakatakse erinevalt üle võtma, tõlgendama ja kohaldama. Selle lähenemisviisi mõistlikkust tuleks aga hinnata iga kord eraldi, võttes arvesse nii parema õigusloome eesmärki kui ka subsidiaarsuse põhimõtet. Olles olukorda analüüsinud ja jõudnud positiivsele järeldusele, tegi komisjon näiteks ettepaneku võtta raadioseadmete reguleerimiseks vastu määrus¹².
- (2) Tööstustooteid reguleerivad liidu ühtlustamisõigusaktid tuleks **teatava aja tagant läbi vaadata** tagamaks, et õigusraamistik on ühtne ja selles ei ole suuremaid lünki ega vastuolusid, et ei oleks liigset regulatiivset koormust ega dubleerimist ei ühe õigusakti piires ega erinevaid tööstustooteid reguleerivate õigusaktide vahel. Läbivaatamine peaks toimuma korrapäraselt, et õigusaktid oleksid jätkuvalt ajakohased, piisavalt tõhusad oma eesmärkide saavutamisel ning kajastaksid arengusuundi tööstuses ja tooteuundusi.
- (3) Kaaluda tuleks **otsusel 768/2008/EÜ põhineva horisontaalse määruse** vastuvõtmist, milleks oleksid sätestatud liidu ühtlustamisõigusaktide ühised määratlused ja muud ühised elemendid. Selline määrus aitaks tagada liidu ühtlustamisõigusaktide ühtsust.
- (4) **Mittesiduvaid suuniseid selle kohta, kuidas täita liidu ühtlustamisaktide nõudeid**, nt ELi tootenormide rakendamise juhend (nn sinine raamat)¹³, **tuleks**

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 764/2008, 9. juuli 2008, milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 3052/95/EÜ.

¹¹ Nõukogu järeldused ühtse turu poliitika kohta (16443/13).

¹² COM(2012) 584 (final)

¹³ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/internal-market-for-products/new-legislative-framework/index_en.htm#h2-3

regulaarselt ajakohastada. Võimaluse korral peaksid suunised aitama mõista konkreetsete nõuete või normide sisu ja eesmärki.

- (5) Teatavates valdkondades, mis on seotud professionaalseks kasutamiseks mõeldud toodetega, loovad liikmesriikides kehtestatud õigusaktid, mida kohaldatakse **kasutusetaapis (nt paigaldus, hooldus)**, täiendavaid tõkkeid, mis vähendavad ühtlustatud õigusaktide kasutegurit. Kuigi need aspektid jäävad tööstustooteid käsitlevate liidu ühtlustamisaktide kohaldamisalast välja, tuleks neid õigusaktide väljatöötamisel ja sätetes arvesse võtta eesmärgiga kõrvaldada tõkkeid nii palju kui võimalik.

4.2. Õigusraamistiku tõhususe tugevdamine

- (6) Komisjon peaks veelgi kaaluma võimalusi **suurendada VKEde ja kodanikuühiskonna sidusrühmade (nt tarbijaorganisatsioonid ja professionaalsete tootekasutajate ühendused) osalust ELi õigusloomealgatuste ettevalmistamises ja standardimisprotsessis.** Üks võimalus oleks tagada, et VKE-kesksed tööstusettevõtete liidud on paremini esindatud töörühmades, mis tegelevad konkreetsete tööstustoodete suhtes kohaldatavate liidu ühtlustamisaktide väljatöötamisega, ja võimaluse korral abistada neid osalemiskulude katmisel.
- (7) Liikmesriikide standardiorganisatsioone tuleks üles kutsuda, et nad teeksid **harmoneeritud standardite kokkuvõtted** oma veebisaitidel **tasuta kättesaadavaks.** Tootjad, eelkõige VKEd, ei pruugi eelnevalt täpselt teada, milliseid standardeid nad vajavad. Tasuta kokkuvõtete avaldamine aitaks vähendada ebavajalike standardite ostmisega seotud aja- ja rahakulu.
- (8) **Üleminek e-turujärelevalvele,** kus ettevõtjad avaldavad nõuete täitmist käsitleva teabe ehk vastavusteabe võimaluste piires veebis, peaks olema **kiirem.** Tundlikumad tehnilised dokumendid ja andmed võiks saata turujärelevalveasutustele elektrooniliselt turvatud andmeedastust kasutades. See aitaks muuta vastavusteabe ja -andmete vahetamise turujärelevalveasutuste ja ettevõtjate vahel läbipaistvamaks ja tõhusamaks.
- (9) Selleks et hõlbustada **üleminekut paberivabale turujärelevalvele,** tuleks turujärelevalveasutused (ja vajaduse korral tolliasutused) varustada skaneerimisseadmetega või skaneerimissuutlikkusega nutitelefonidega, mis oleksid ühendatud ettevõtjate veebisaidi selle osaga, kus on üleval vastavusteave, või spetsiaalse eraldi veebisaidiga. Selleks tuleb leida vahendid ja see eeldab tööstusettevõtete ja turujärelevalveasutuste ühist investeerimist.
- (10) Ettevõtjatel peaks olema rohkem manööverdamisruumi jälgitavusnõuete täitmisel, selleks et edendada **e-märgistuse** laiemat kasutamist. See aitaks leevendada ettevõtjate suurt muret seoses toodete ja pakendite suhtes kehtivate jälgitavusnõuetega, mille kohaselt tuleb adressaadi kohta esitada kogu teave. Neid nõudeid peetakse ebavajalikuks, lisaks rikuvad need toote välimust ja kujundust. E-märgistus oleks mõistlik alternatiivne võimalus jälgitavusnõuete täitmiseks.
- (11) Kui varem ühtlustamata tooterühm saab ühtlustatud tooterühma osaks, tuleks kaaluda, kas on võimalik **liita uus tooterühm mõne kehtiva tööstustooteid reguleeriva liidu ühtlustamisaktiga,** selle asemel et võtta vastu uus õigusakt. Hea näide sellest on pestitsiididega pritsimiseks kasutatavad põllutöömasinad, mis liideti masinadirektiiviga.

4.3. Liidu ühtlustamisaktide tõhusam rakendamine

- (12) Turujärelevalveasutuste ja komisjoni vahelise **koostöö ja teabevahetuse hõlbustamise süsteeme**, nt RAPEX¹⁴ ja ICSMS¹⁵, tuleks toetada ka edaspidi. ELi turujärelevalvega seotud koordineerimis- ja toetusmeetmed, mis kuuluvad tooteohutuse ja turujärelevalve paketti¹⁶, on väga olulised ja neid tuleks jätkata paralleelselt turujärelevalveasutuste pingutustega kasutada vahendeid võimalikult tõhusalt.
- (13) **Akrediteerimise kasutamist tuleks veelgi tugevdada**, kasutades reguleeritavas valdkonnas ühtset lähenemisviisi, mis on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 765/2008¹⁷.
- (14) Tööstustoodete suhtes kohaldatavate liidu ühtlustamisõigusaktide rakendamisel tuleks **täielikult ära kasutada sünergia eri struktuuride vahel**. Suuremat sünergia on vaja SOLVIT-i, mis lahendab üldisi, siseturu toimimise tõrgetega seotud probleeme, Euroopa ettevõtlusvõrgustiku, mis aitab VKEdel ära kasutada siseturu võimalusi, ja toote kontaktpunktide vahel, kellel on spetsiifilised teadmised tooteid reguleerivatest ühtlustamata õigusaktidest. Näiteks võiksid SOLVIT, Euroopa ettevõtlusvõrgustik ja toote kontaktpunktid üksteisele asju suunata. Uurida tuleks ka võimalusi kasutada siseturu infosüsteemi¹⁸ selleks, et luua ühendusi liikmesriikide toote kontaktpunktide vahel. Eelnimetatud võrgustike töötajad peaksid olema paremini informeeritud koordineerimismehhanismidest ja ettevõtjatele mõeldud kontaktpunktidest, mis on spetsialiseerunud tööstustoodete siseturuga seotud küsimustele.
- (15) Vastastikuse tunnustamise määrusega¹⁹ loodud **toote kontaktpunktide** pädevust tuleks laiendada ja lisada sinna ühtlustatud tooted, et ettevõtted saaksid teabe saamiseks kõigepealt nende poole pöörduda. Paljud ettevõtjad ei tea, kelle poole pöörduda, ning väiksemate ja mikroettevõtjate hulgas ei teata siseturu õigusaktidest kuigi palju, vahel isegi seda mitte, kas ettevõtte toote suhtes kohaldatakse ühtlustatud või ühtlustamata õigusakte. See aitaks muuta toote kontaktpunktid tuntumaks ja VKEdel oleks selge, kuhu teabe saamiseks pöörduda.

4.4. Ettevõtjate halduskoormuse vähendamine

- (16) Kuna kõik tooted peavad vastama õigusnormides sätestatud tervisekaitse-, ohutus- ja muude avalike huvidega seotud nõuetele, on **VKEdele võimalik teha ainult teatud piiratud hulk erandeid** tööstustoodete suhtes kohaldatavate liidu ühtlustamisõigusaktide sätetest. Sellest hoolimata tuleks

¹⁴ Toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete kiirhoiatussüsteem. Täiendavat teavet RAPEX-i kohta leiab aadressil: http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/index_en.htm

¹⁵ Turujärelevalve info- ja teavitussüsteem. Täiendavat teavet ICSMS-i kohta leiab aadressil: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/icsms/index_en.htm

¹⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/market-surveillance/index_en.htm#h2-1

¹⁷ ELT L 218, 13.8.2008, lk 30.

¹⁸ Täiendavat teavet siseturu infosüsteemi kohta leiab aadressil: <http://ec.europa.eu/imi-net>

¹⁹ ELT L 218, 13.8.2008, lk 21.

alati teha VKE-test²⁰, et tagada, et haldusnõuded ei koormaks VKEsid liigselt, kuid õigusakt saavutaks siiski oma eesmärgi.

- (17) **Teave** tööstustoodete suhtes kohaldatavates **liidu ühtlustamisõigusaktides tehtavate muudatuste** ja standardite ajakohastamise **kohta tuleks koondada ühte kohta** ning kui muudatused ja ajakohastamised jõustuvad, tuleks need ettevõtjatele kättesaadavaks teha. See teave säästaks ettevõtjate, eelkõige VKEde aega ja raha. Ettevõtjad, kes ennast teenuse kasutajana registreerivad, saaksid meili teel teavet kavandatavate muudatuste kohta ja selle kohta, millal muudatused jõustuvad. Üleminek õigusaktipõhiselt tootepõhisele lähenemisviisile ettevõtjate teavitamises tööstustoodete suhtes kohaldatavast liidu ühtlustamisõigusaktidest ja vabatahtlikult kohaldatavatest standarditest oleks aga tehniliselt keerukas ja ressursimahukas ettevõtmine. See nõuaks ka tugevat koostööd ja toetust tööstusettevõtete liitudelt ja Euroopa standardiorganisatsioonidelt, kellest mõned on selles valdkonnas juba üht-teist ära teinud.
- (18) Ettevõtjatel tuleks jätkuvalt lasta **valida, kas nad esitavad ühtse vastavusdeklaratsiooni või eraldi vastavusdeklaratsiooni iga toodete suhtes kohaldatava liidu ühtlustamisõigusakti kohta.**
- (19) **On oluline, et ettevõtjaid ei koormata liigsagedaste õigusaktide muudatustega**, kuna viimase kümne aasta jooksul on toimunud palju muutusi ja mõned muudatused jõustuvad ka lähitulevikus. Enne õigusakti vastuvõtmist tuleks ka edaspidi läbi viia avalik konsultatsioon ja koostada mõjuhindang.

4.5. Liidu tooteid käsitlevate ühtlustamisaktide mõju laiendamine

- (20) **Komisjon peaks edendama tööstustoodete suhtes kohaldatavate õigusaktide ja tehniliste standardite lähendamist rahvusvahelisel tasandil**, sest see aitaks vähendada ettevõtjate jaoks õigusnormide täitmise kulusid ja seega suurendada tööstuslikku konkurentsivõimet. Atlandi-ülene kaubandus- ja investeerimispartnerlus (TTIP), mille üle toimuvad praegu läbirääkimised ELi ja USA vahel, on oluline samm õiges suunas. Uurida tuleks võimalusi edasiseks koostööks ka muude selliste kolmandate riikide reguleerivate asutuste ja standardiorganisatsioonidega, kus asuvad olulised eksporditurud Euroopa jaoks, eriti riikidega, mille standardid tuginevad sageli kas Euroopa või rahvusvahelistel ISO ja IEC standarditel.

5. TULEVIKUNÄGEMUS

Õiguslike tõkete kõrvaldamine muutub tehnoloogia arenguga aina olulisemaks, eriti kuna maailm ja globaalsed tarneahelad lõimuvad üha tihedamalt. Võttes arvesse eeltoodut ja seda, et peamine eesmärk on vähendada halduskoormust, eelkõige VKEde jaoks, tuleks tähelepanu pöörata eeskätt järgmistele teemadele.

5.1. Hästi toimiv toodete siseturg vajab tõhusat sunnimehhanismi

Sunnimehhanismide tugevdamiseks tuleb tõhustada turujärelevalvet ja tagada, et liikmesriigid investeerivad sellesse vajaliku personali ja rahalised vahendid. Probleemil on kaks tahku. Ühest küljest peavad ametivõimud tagama, et õigusnorme täidetakse, selleks et kaitsta tähtsaid avalikke huve, nagu näiteks inimeste tervis ja

²⁰

Analüüs, millega hinnatakse seadusandliku ettepaneku mõju VKEdele. Täiendav teave veebilehel: <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/sme-test/>

ohutus, keskkonnakaitse ja julgeolek ning tarbijakaitse. Teisest küljest aitavad sunnimehhanismid kõrvaldada ebaausa konkurentsi ja loovad võrdsed tingimused kõigile ettevõtjatele. Otsustava tähtsusega on ka koordineerimine ja koostöö nende asutuste vahel, kes peavad tagama õigusnormide täitmise siseturul.

Peaaegu kõik ettevõtjate liidud olid rahul komisjoni uue turujärelevalve paketiga, kuid märkisid, et sanktsioone ühtlustatud normide täitmata jätmise eest ei kohaldata kahjuks järjekindlalt. Sanktsioonid ei ole iseenesest turujärelevalve osa, vaid pigem selle tagajärg. Mõned sidusrühmad on seisukohal, et killustatud ja ebaühtlane majandussanktsioonide süsteem viib selleni, et ELi õigusnorme täidetakse alati kõige vähem selles valdkonnas, kus sanktsioonid on parajasti kõige leebemad. Sellist olukorda saaks vältida, kui eri liikmesriikide majandussanktsioonid oleksid optimeeritud või ühtlustatud vähemalt nii, et nende vahel ei oleks suuri erinevusi ja et kõiki tooteid reguleerivate õigusaktide rikkumisi menetletaks kõikjal ELis ühtemoodi.

Seepärast kaalub komisjon seadusandliku ettepaneku tegemist selle kohta, kuidas optimeerida ja ühtlustada haldus- ja tsiviilõiguslikke majandussanktsioone liidu ühtlustamisõigusaktide normide täitmata jätmise eest, et tagada kõigi ettevõtjate võrdne kohtlemine kõikjal tööstustoodete siseturul. Lisaväärtust pakuks ka õigusnormide täitmise tagamise asutustele mõeldud platvorm, mis hõlbustaks nende tegevust ja vastastikust koostööd.

5.2. Toodete suhtes kohaldatavad horisontaalsed õigusnormid

Paljud sidusrühmad leidsid, et kehtestada tuleks vähem sektoripõhiseid norme ja rohkem horisontaalseid, kõiki tööstustooteid hõlmavaid norme, mis aitaks vältida normide kattuvust ja vastuolusid nõuetes. Paljud sidusrühmad olid selle poolt, et kehtestada tuleks üks või mitu õiguslikult siduvat horisontaalset õigusakti (nn „katusakt(id)”), milles oleks sätestatud kõigi tootesektorite jaoks ühised elemendid. Selles küsimuses oli aga ka teisi seisukohti – nimelt eelistasid mõned sidusrühmad, et asjaomane tekst oleks lisatud igasse direktiivi. Mitu pädevat asutust, turujärelevalveasutust ja tööstusettevõtjate liitu arvasid, et otsus 768/2008/EÜ tuleks muuta määruseks, sest selline horisontaalne määrus vähendaks kehtivate õigusaktide mahtu, mida peetakse sageli dubleerivaks ja VKE-vaenulikuks. Erinevalt otsusest 768/2008/EÜ, mis sisaldab ainult võrdlussätteid, oleks horisontaalne katusmäärus ka õiguslikult siduv ja otsekohaldatav.

Liikmesriikide tasandil on asjakohane näide Saksamaal vastu võetud horisontaalne siseriiklik määrus, mis põhineb otsusel 768/2008/EÜ. Selle määruse sätted on üldiseks õigusraamistikuks, mille kohaselt on struktureeritud siseriiklikud sektoripõhised õigusaktid, mis tulenevad tooteid reguleerivatest Euroopa õigusaktidest.

Ettepanekuga selle kohta, kuidas optimeerida ja ühtlustada haldus- ja tsiviilõiguslikke majandussanktsioone liidu ühtlustamisõigusaktide normide täitmata jätmise eest, tuleks edasi liikuda ka selles suunas, et optimeerida ja lihtsustada tööstustoodete turustamise, sh hoolduse ja müügi järgsete teenuste kehtivat ühist õigusraamistikku.

5.3. Innovatsioon ja digitaalne tulevik

Digitaalühiskond areneb järjest kiiremini. Tuleviku robotika ja uued suunad tootmistehnoloogias, nagu näiteks 3D-printimine, võivad tuua suure hulga tänapäevast tootmist tagasi kohalikule tasandile ja muuta selle jätkusuutlikumaks.

3D-printimine võib võrdsustada võimalusi VKEde ja suurettevõtete vahel, kuna see vähendab arenduskulusid ja võimaldab ettevõtjatel ise luua prototüüpe ja esialgseid kavandeid, selle asemel, et need väljast tellida, mis on sageli äärmiselt kallis. Samal ajal jätkub mobiilirevolutsioon, mis on meile toonud terve hulga uusi, kantavaid nutiseadmeid, nagu nutikellad ja -prillid, nutitekstiilid, jne.

Kokkuvõttes liigub kogu maailm üsna kiiresti „asjade interneti” suunas, kus kõik esemed on varustatud imepisikeste identifitseerimiseseadmetega. Kui kõik igapäevased tarbeasjad oleksid varustatud raadiomärgistega, saaks neid arvuti teel identifitseerida ja nende üle arvet pidada. Arvutiprogrammid teeksid kõik vajaliku toodete jälgimiseks ja loendamiseks ning prügi, kaod ja kulud väheneksid oluliselt. Programm teataks kasutajatele, millal on vaja uusi asju osta, asju parandada või tagasi kutsuda, ning informeeriks neid sellest, kas tooted on värsked või on nende parim kasutusaeg möödas.

Siis, kui enamik liidu ühtlustamisõigusakte vastu võeti, ei olnud elektroonilisi vahendeid peaaegu üldse saadaval. Nõute täitmiseks peavad ettevõtjad ja turujärelevalveasutused praegugi paberimajandusega tegelema.

Selleks et olla konkurentsivõimeline, vajab Euroopa tööstustoodete turg sellist õigusraamistikku, mis hõlbustab innovatsiooni ja ei takista asjatult uue tehnoloogia kiiret kasutuselevõttu ja uuenduste turuletoomist. ELi õigusaktid ja standardid peavad olema sellised, et uusi tooteid ja uut tehnoloogiat saaks kiiresti turule tuua, nii et Euroopa saaks ära kasutada „esimese tulija” eelist maailmaturul. Järjest enam tuleb edaspidi arvesse võtta ka uue tehnoloogiaga seotud uusi probleeme, näiteks ohtu, et 3D-printeritega hakatakse ebaseaduslikult ohtlikke kaupu valmistama, ja nutiseadmetesse potentsiaalselt peidetud audio-videosalvestusseadmete üha suurenevat mõju.

Komisjon võtab toodete siseturu valdkonnas uute ettepanekute väljatöötamisel arvesse innovatsiooni ja tehnoloogia arengut. Komisjon käivitab ka e-vastavuse algatuse, mille eesmärk on luua võimalused selleks, et liidu ühtlustamisõigusaktide nõute täitmist saab tõendada elektrooniliselt ja paljudes keeltes, näiteks kasutades e-märgistust, digitaalset turujärelevalvet ja elektroonilisi vastavusdeklaratsioone kõigis liidu ametlikes keeltes.

5.4. Piiri toodete ja nendega seotud teenuste (paigaldus, hooldus, jne) vahel hägustub

Tootmisettevõtted pakuvad koos traditsiooniliste toodetega järjest enam ka teenuseid. Tootmise ja teenuste vastastoime on muutunud keerulisemaks. Teenuseid ja valmistooteid kasutatakse vahesisendina, et toota suurem hulk lõpptooteid ja -teenuseid. Teenuste osakaal tootmises on kasvamas nii ELis kui ka mujal maailmas. 2011. aastal moodustasid teenused kolmandiku töötleva tööstuse lõpptoodangu lisandväärtusest.

Kuigi valmistooteid kasutatakse ka teenuste tootmisel, on tootmise osakaal teenustes umbes kolm korda väiksem kui teenuste osakaal tootmises ja see on ka vähem kasvanud. Valmistoodete keskmine osakaal ELis toodetud teenustes on umbes 10 %.

Toodete tootmine ja teenused täiendavad üksteist suurel määral²¹. Sellised teenused nagu hooldus ja koolitus on keerukate valmistoodete tarnimisel väga olulised. Muud

²¹

Ettevõtlusteenuste kõrgetasemeline tööühm, mille loomiseks tehti ettepanek komisjoni teatises „Ühtse turu akt” (COM(2010) 608), arutab toodete ja teenuste omavahelise täiendavuse teemat. Nende lõpparuanne peaks ilmuma 2014. aasta kevadel.

teenused, nagu näiteks transport, on valmistoote tootmisel hädavajalikud, kuid nende suhtes kehtivad siiani teatavad turupiirangud. Samal ajal kasvab selliste eriteenuste nagu näiteks finantsvahenduse, kommunikatsiooni, kindlustuse ja spetsiaalsete teadmismahukate ettevõtlaste teenuste tähtsus keerukate valmistoote tootmissisendina. See võib olla selgituseks, miks teenuste osakaal majanduse kogutoodangus kasvab²².

Toodete ja teenuste vastastikuse täiendavuse teema muutub majanduse jaoks järjest olulisemaks. Komisjon uurib, kuidas parandada toodete ja teenuste vastastoimet siseturul.

5.5. Rohkem määruseid, vähem direktiive...

Toodete suhtes kohaldatavate õigusaktide ühtlustamisel on eelistatud vormiks olnud direktiiv ja direktiivid on aidanud tööstustoodete siseturu vormida selliseks, nagu ta praegu on. Arvestades aga seda, kui lõimitud on tänapäeval turud, on tegemist uute probleemidega ja poliitilised eesmärgid on veelgi ambitsioonikamad.

Üha keerukamaks muutuv maailmas on toodete suhtes kehtivate õigusnormide kohta käiva teabe kättesaadavus väga oluline. Vajaliku informatsiooni leidmisega seotud kulud võivad olla märkimisväärsed. See on tõsi eelkõige piiriülese kaubanduse puhul. Teabe leidmine võib ikka veel osutuda probleemiks toodete siseturul, kus direktiivid on saavutatava tulemuse seisukohalt siduvad, kuid jätmata vormi ja meetodite valiku liikmesriikidele. Selle paindlikkuse tagajärjel võib ELi sätete ülevõtmine ja nende rakendamine riigiti varieeruda ja ohustada toodete suhtes kohaldatava üldise õigusraamistiku ühtsust. See oht on eriti suur juhul, kui mõisted on ebamääraseks ja sätted ebatäpsed, nagu sageli juhtub 28 või enama riigi huvide kooskõlastamisel. Tegelikult võivad teabepuudus ja õiguslikud erinevused osutada ELi piires väga oluliseks kaubandustõkkeks, seda eelkõige muidugi VKEde jaoks. Lihtsamaks ei tee asja ka see, kui ettevõtjad peavad suhtlema paljude ametiasutustega mitmes eri keeles.

Direktiivide asemel määruste kasutamine vähendaks bürokraatiat ja suurendaks õiguskindlust ettevõtjate jaoks. Hinnates siiski igat üksikjuhtu eraldi, eelistab komisjon edaspidi ettevõtjate ja ametiasutuste suhtes kohaldatava liidu õiguse peamise allikana määrust, et liikmesriigid ei kehtestaks liidu õigusega võrreldes ülemääraseid nõudeid ja et rikkumisjuhtude arv väheneks nii palju kui võimalik.

5.6. ... ja ettevõtjasõbralikkus toodete suhtes kohaldatavate normide väljatöötamisel

Ettevõtjaid tuleks tööstustoodete suhtes kohaldatavate õigusnormide täitmisel rohkem aidata. Tuleb säilitada õige tasakaal reguleerimise kulude ja selle eesmärkide vahel. Praegu peavad ettevõtjad tegelema mitme õigusaktiga, mida kohaldatakse samade toodete/tootjate suhtes, ja piirid nende aktide vahel ei ole alati päris selged. Siseturuõigus koosneb sadadest direktiividest, millel võivad olla erinevad kohaldamisalad, menetlused, lähenemisviisid, jne ja mille ülevõtmiseks tuleb võtta täiendavaid meetmeid.

Seepärast on komisjoni jaoks esmatähtis toodete suhtes kohaldatavate õigusnormide lihtsustamine ja selgitamine. Toodete siseturg peab õiguslikult olema rohkem lõimitud. Sellist reguleerimist, mille puhul toodete suhtes kohaldatakse erinevaid direktiive, mille eesmärk on kaitsta sarnaseid või erinevaid avalikke huve ja mis on liikmesriikides erinevalt üle võetud, saaks ideaaljuhul vähendada, luues tootjate jaoks

²²

Euroopa konkurentsivõime aruanne 2013.

tooterühmade kohta ühtsed seadusandlikud kontaktpunktid. Selline lähenemisviis tähendaks, et ühe tooterühma suhtes kohaldatavad nõuded oleksid hõlmatud ühtse ja sidusa õigusliku lahendusega. Õigusnormide oluline lihtsustamine peaks olema keskpika kuni pika perspektiivi eesmärk. Lihtsustamise suhtes tuleks koostada põhjalikud mõjuhindangud ja see peaks toimuma paralleelselt õigusaktide perioodilise läbivaatamisega. Komisjon võtab seega teadmiseks Euroopa õigusaktide sagedase muutmise kumulatiivse mõju ja tööstusettevõtete selgesõnalise soovi, et pigem võiksid valitseda teatavad õigusliku stabiilsuse perioodid, mille jooksul toimuvad järkjärgulised muudatused, selle asemel et toodete suhtes kohaldatavaid ühtlustatud õigusakte pidevalt põhjalikult muudetakse.

Lisaks ettevõtjasõbralikele normidele on tähtis, et standardid ei tekitaks turu killustatust. Kuna komisjonil on vähe võimalusi standardimisprotsessi sekkuda, soovitage liikmesriikide ametiasutustel standardite väljatöötamises aktiivselt osaleda, et vältida olukordi, kus standard vaidlustatakse alles protsessi lõpus.

Kui õigusakte sektoripõhiselt perioodiliselt läbi vaadatakse, kaalub komisjon, kas on otstarbekas asjaomane õigusakt liita teiste sama tooterühma suhtes kohaldatavate õigusaktidega.

5.7. Maailmaturg

Õiguslike tõkete kõrvaldamine muutub aina olulisemaks, kuna maailm muutub multipolaarsemaks ja kiiresti kasvavates arenguriikides tekivad uued majandusarengu ja kaubanduse keskused oma õigusliku keskkonnaga.

Varem võis EL oma reguleerimismudeli atraktiivsuses kindel olla, sest ELi nõuete täitmine tähendas, et kaubanduspartnerid pääsesid maailma suurima kaupade importija turule. Tänu siseturu suurusele oli EL rahvusvahelisel areenil juhtiv normide kehtestaja. Kuid selleks, et olla jätkuvalt konkurentsivõimeline ja tagada, et ELi ettevõtjatel on parimad võimalused, peab EL teadvustama, et olukord on muutumas, ja kohanema uue reaalsusega. ELi ettevõtjate rahvusvahelist konkurentsivõimet tuleb kehtivate ELi õigusaktide hindamisel ja uute algatuste osas valikuvõimaluste kaalumisel rohkem arvesse võtta.

ELi hoiak on eri kaubanduspartnerite suhtes erinev. Ühest küljest on nende riikide puhul, kes soovivad ELiga liituda, ja muude naaberriikide puhul eesmärk saavutada ELi reguleerimismudeli täielik järgimine. Teisest küljest, kuigi suhtumine kaugematesse partneritesse ei saa olla sama ambitsioonikas, on eesmärk siiski õigusnormide lähendamine. Ettevõtjate seisukohast on õigusnormide lähendamine vastastikuse tunnustamise lepingutega võrreldes positiivsem suund, eeskätt õiguskindluse osas.

Arvestades seda, et globaalses keskkonnas tollimaksud aina kahanevad, tekitavad õiguslikud tõkked (nn „piiritagused tõkked”) ettevõtjatele suhteliselt suuri halduskulusid ja arvestatavaid nõuete täitmisest tulenevaid kulusid. EL peaks parendama strateegilist dialoogi tähtsamate kolmandate riikidega, et tugevdada vastastikust usaldust ja muuta õiguslikud muudatused paremini ettenähtavaks. See on ettevõtjatele suureks abiks tulevikuplaanide tegemisel.

EL juba peab läbirääkimisi vabakaubanduslepingute sõlmimiseks tähtsamate tööstusriikidega. Läbirääkimiste käigus avaneb võimalusi õiguslikke tõkkeid oluliste kaubanduspartnerite vahel vähendada, tagades samal ajal avalike huvide kõrgetasemelise kaitse. Läbirääkimised annavad ka võimaluse laiemalt kaaluda toodete suhtes kohaldatavate ühiste ülemaailmsete normide väljatöötamist. ELi jaoks

tähendab see paremat juurdepääsu olulistele tekkivatele turgudele, kus on kiire majanduskasv ja suur nõudlus.

Atlandi-ülene kaubanduskokkulepe, mis kõrvaldab traditsioonilised kaubandustõkked toodetele ja teenustele, oleks suur samm üleilmsete normide kehtestamise suunas. See aitaks vähendada õigusnormide nõuete täitmise kulusid, mida kannavad ettevõtjad kõigis majandussektorites. Kui võtta vastu ühised Atlandi-ülesed normid uute tehnoloogiate kohta, saaks säästa miljoneid ja panustada avatud globaalsete standardite ja normide väljakujundamisse homse tööstuse jaoks.

EL peaks jätkuvalt edendama rahvusvaheliste õigusnormide ja tööstustoodete suhtes kohaldatavate tehniliste standardite lähendamist, tagades samal ajal avalike huvide kõrgetasemelise kaitse. Komisjon peaks tagama, et ELi õigusaktide vastuvõtmisel pööratakse rohkem tähelepanu nende mõjule ELi ettevõtjate rahvusvahelisele konkurentsivõimele.

6. KOKKUVÕTE

Vaatamata sellele, et toodete siseturg on kõrgel arengutasemel ja tihedalt lõimunud, peab see jätkuvalt edasi arenema, et pidada sammu 21. sajandi tehnoloogiliste ja ühiskondlike väljakutsetega. Siseturu arengut peavad aga tasakaalustama tööstusvaldkonna sidusrühmade soovitud õigusliku stabiilsuse perioodid, mille jooksul norme põhjalikult ei muudeta. Seetõttu suunab komisjon lühemas perspektiivis oma pingutused õigusaktide konsolideerimisele ja nõuete täitmise tagamise mehhanismide tugevdamisele, ilma tööstussektorit rohkem koormamata. Komisjon töötab välja otsusel 768/2008/EÜ põhinevat ettepanekut, mis käsitleb ühtlustatud lähenemisviisi majandussanktsioonide suhtes ja tööstustoodete turustamise ühist raamistikku.